

Fortelling:

= skjønnlitterær sjanger → fiksjon (oppdiktet)

En fortelling MÅ inneholde:

- Handling = det som skjer, altså handlingsgangen
 - Noe som setter handlingen i gang:
 - Prosjekt = en oppgave som må løses, noe å gjøre
 - Konflikt = noen som er uenige, motsetninger
 - Noe uventet som skjer
 - Underveis har man gjerne:
 - Hindring = noe(n) som prøver å stanse hovedpersonen
 - Hjelp = noe(n) som hjelper hovedpersonen
 - Et mål = noe man vil oppnå
 - Belønning = noe man oppnår til slutt
 - Du må også tenke nøye gjennom:
 - Tidsrom = tiden handlingen tar
 - Sted = hvor foregår handlingen?
- Hovedperson(er) = den/de det handler om
- Biperson(er) = andre personer. Disse påvirker handlingen/hovedpersonen(e)
- Høydepunkt/vendepunkt = når spenningen er på topp og noe eventuelt forandrer seg

Oppbygging:

Innledning

Hoveddel

Avslutning

Innledning: Må være bra for at man skal ha lyst til å lese videre

- Beskrive personer
- Beskrive miljøet (sted, tid)
- Presentere konflikten
- Henvende seg til leseren
- Begynne med begynnelsen:
 - o Kronologisk = i rekkefølge
 - o Fordel: Logisk og ryddig oppbygging
- Begynne midt i handlingen:
 - o In medias res = midt i handlingen
 - o Fordel: Begynne når det er mest spennende
- Begynne med slutten
 - o Retrospektiv teknikk = når man får vite hva som har skjedd tidligere (tilbakeblikk)
 - o Fordel: Leseren lurer på hvordan hovedpersonen har kommet dit

Oppgaver i timen:

Oppgave 1 side 233

Oppgave 2 side 233: Skriv tre ulike innledninger

Vi lager tankekart og tidslinje

- Begynn med å beskrive hovedpersonen
- Begynn med å beskrive miljøet
- Begynn midt i historien
- Begynn med slutten

Å skrive spennende

- vær engasjert i teksten din!
- utvid øyeblikket:
 - "slow motion" - senk tempoet når det blir spennende
 - hva ser, hører, lukter og føler du?
 - gå i detalj
 - bruk gjerne lange setninger
- vis i stedet for å si
 - hun var redd --> Det gikk kaldt nedover ryggen hennes. Hjertet hamret.
- ikke avslør alt med en gang:
 - det som KAN skje, er skumlere enn at det skjer
 - hold leseren på pinebenken
 - hint om hva som har skjedd
- frampek --> gi et hint om hva som kommer til å skje senere
- øk tempoet ved å skrive korte setninger --> skaper fart og dramatikk
- bygg opp spenningen mot slutten --> lag et høydepunkt/vendepunkt

Oppgaver/lekser i timen:

Lekse til i dag:

- utvidet et øyeblikk, oppgave 3, side 239 i Kontekst

Gjøre oppgave 1 side 239 muntlig

Velge to fra oppgave 2 side 239 og gjøre dem skriftlig

Språkdrakt og virkemidler: Bruk ordene på en annen måte, finn nye ord

- Fortellingsheftet side 6, 8 og 9

Lekse til fredag: Side 7

Ytre og indre spenning

Ytre spenning	Indre spenning
<ul style="list-style-type: none">• action• spennende situasjoner• noe skummelt, farlig eller morsomt <p>Hvordan?</p> <ul style="list-style-type: none">• se tipsene på "å skrive spennende"	<ul style="list-style-type: none">• hvordan man reagerer, tenker, føler• målet er å få leseren til nesten å føle det samme <p>Hvordan?</p> <ul style="list-style-type: none">• skildringer• tankereferat• replikker

Skildring: å beskrive steder og personer

- du lage bilder for leseren
- naturskildringer/miljøskildringer forteller noe om sted/tid
- du kan ikke skrive om alt i et rom eller beskrive alle trekk ved en person: velg ut det du synes er viktig
- personschildring: utseende, oppførsel, hvordan han snakker, går, står, sitter osv

Lekse til i dag: Oppgaven side 7 i fortellingsheftet. Gå sammen to og to og les opp for hverandre.

Gjøre oppgaver side 13, 14 og 15 i heftet.

Huskeliste for å skrive gode fortellinger:

- Planlegg fortellingen din (tankekart, stikkord, handlingskart, tidslinje)
- Vær engasjert i fortellingen din - vis interesse
- Handling: hva skal skje?
 - Prosjekt? Konflikt? Noe uventet?
 - Mål? Belønning? Hindringer? Konflikt?
 - Må ha et høydepunkt/vendepunkt
- Tid → hvor lang tid skal fortellingen vare? Hva skal du ha med? Hva skal prioriteres?
- Sted → hvor foregår handlingen?
- Hovedperson(er), bipersoner: Hvordan skal de være? Hvem skal du skrive mest/minst om?
- Hvilken synsvinkel? Autorial/personal? Hva vil du la fortelleren vite?
- Å skape spenning:
 - Du må være engasjert i teksten din → hvis ikke du bruker tid og krefter på den, har ikke leseren lyst til det heller
 - Forsøk å utvide øyeblikkene → ta deg tid til å stanse opp og skildre øyeblikket: hva ser, hører, lukter og føler du?
 - Ikke avslør alt på en gang → Hold leseren på pinebenken (tenk som i en film.. det er forferdelig kjedelig å få se det skumle med en gang)
 - Ofte er det mer spennende å tenke på det som KAN skje enn at det faktisk skjer...
 - Unngå å ta med alle detaljene. Hvis ikke pålegget på brødskiven sørger for at hovedpersonen blir syk, er det ikke så viktig...
 - Forsøk å bygge opp spenningen mot slutten. Skriver du en spøkelseshistorie bør ikke spøkelsen bli avslørt før i en spennende scene mot slutten av fortellingen. Og etterpå bør du ha en relativt kort avslutning.
 - Varier tempoet: lengden på setningene er med på å øke eller senke tempoet
- Lag en god innledning:
 - Målet med innledningen din er at leseren skal ha lyst til å lese videre. Innledningen kan være hvilken som helst del av fortellingen; begynnelsen, noe fra hoveddelen eller avslutningen.

Du må hele tiden tenke på leseren

- NB! Leseren er IKKE læreren som skal rette teksten.
- Se for deg at historien skal leses av mange ungdommer på din egen alder. Da er det viktig at du gir leseren nok informasjon, slik at vedkommende skjønner hva du skriver om.
- Hva kan du gjøre for at leseren skal synes fortellingen din er spennende/morsom/verdt å lese? Kan du overraske eller lure vedkommende?

Andre ting som er viktig

- Pass på at du ikke blander tiden. Hvis du skriver om noe som HAR skjedd, må du holde deg til det. Da kan du *ikke skrive slik*:
 - Hun *var* nesten fremme da hun *hørte* en stemme som *hvisket*: ”Vær forsiktig!” Kari *ble* redd. ”Hva vil du?” *spør* hun og *går* sakte bakover. Så *sneblet* hun.
- Pass på at du ikke bytter forteller. Hvis det er en ”jeg-person” som forteller historien, kan det ikke plutselig være en ”han” eller ”hun” som overtar.
 - *Sandra* gikk bortover stien. Det var mørkt i skogen og *hun* kunne høre ei ugle i det fjerne. Plutselig kom *hun* frem til et tre. *Jeg* klatret opp i treet, og kjente plutselig at *jeg* var blitt trøtt. *Sandra* la seg ned og sovnet. Da *jeg* våknet opp satt *ugla* og kikket på *meg*.
- Teksten må bygges opp på en måte som gjør at det blir lett å lese for leseren. Husk avsnitt!
- Jo færre skrivefeil det er i teksten din, jo lettere er den å lese.